

Johan Mikaelsson

Monsun 2

2000

Resa till Batticaloa - den bortglömda sidan av Sri Lanka

Regeringsoldater posterade vid lagunen i centrala Batticaloa. På andra sidan lagunen finns vidsträckt område som kontrolleras av de tamilska tigrarna, som infiltrerar den regeringskontrollerade statskärnan och med jämna mellanrum utför attacker.

Det är midnatt. På centralstationen i Colombo höjer folk på ögonen när en utlänning kliver på nattbussen till Batticaloa på Sri Lankas krigsdrabbade östkust. Klockan fyra på morgonen stannar bussen några hundra meter från den största militärkontrollen på väg till Batticaloa. Passagerarna som rest från Colombo måste vänta några timmar till solen går upp. Av säkerhetsskäl får ingen passera under dygnets mörka timmar och lastbilar, bussar, bilar och motorcyklar står uppradade på båda sidor om vägen.

Några av passagerarna sätter sig vid väggkanten och sover.

På ett lastbilsflak, fullastat med kokosnötter, ligger chauffören och snarkar. I den varma, stjärnklara natten hörs ljudet av elefanter, trumpetande i fjärran. Det är på landsbygden, långt från den bullriga avgasstinkande storstaden, som Sri Lankas sanna magi finns.

När himlen skiftar färg från svart till djupblå och solen sakta stiger upp över horisonten startar chauffören motorn och de passagerare som sovit utomhus går tillbaka till bussen.

Checkpoints på vägen

Bussen kommer fram till kontrollplatsen och alla passagerare måste kliva av och gå genom en tunnelliiknande öppen byggnad med taggtråd på båda sidor. Bagaget kontrolleras noggrant av soldater. Tillbaka i bussen säger mannen som sitter intill att det bara är tre checkpoints kvar nu, sen är vi framme. - Du vänjer dig. Ibland tar soldaterna pengar eller saker från oss. Men soldaterna är inte värst, det är de tamilska grupper som slåss vid arméns sida, viskar han.

Bara tunna landremсор på varje sida av vägen, samt Batticaloas stadskärna och ett antal byar kontrolleras av regeringstrupperna. Resten, landsbygden och djunglerna är tigrarnas land.

Vid flera checkpoints passerar fotgängare och cyklister i båda riktningar. En del människor bor i regeringskontrollerade områden, men har sina risfält i områden som kontrolleras av tigrarna. Här är kriget så nära att det går att känna det, och höra det, skottlossning hörs någonstans i fjärran.

Det är möjligt ta sig till tigerkontrollerade områden. Om man inte är utlänning och, ännu värre, journalist. Högsta officeraren vid armens läger i Batticaloa påpekar bestämt att journalister måste ha tillstånd från försvarsministeriet för att över huvud taget vistas på östkusten, som klassas som "operationellt område".

Flyktingläger

Omkring 30 kilometer norr om Batticaloa ligger den lilla staden Valaichennai. På morgonen håller soldater på att finkamma områdena kring vägen. Det är hög koncentration av beväpnade styrkor i området, och i princip varje dag attackerar små grupper ur tigergerillan arméposter.

I ett flyktingläger nära Valaichennai ler alla och är ivriga att hälsa när bilen stannar och besökarna kliver ur, några stadsbor från Batticaloa och en vit. Strax samlas ett tjugotal män, kvinnor och barn i en liten byggnad som brukar användas som förskola.

- Vi läser tidningen varje dag, och vi hoppas att det ska stå något om fred, men det enda vi kan göra är att be, säger en gammal man, som ännu inte tappat hoppet om en bättre framtid.

Människorna som bor i flyktinglägret är alla tamiler, de kom hit för fyra år sedan när deras hemby, som ligger i ett distrikt som kontrolleras av tigrarna, hemsöktes av kriget.

Livet i flyktinglägret är inget riktigt liv, men invånarna försöker göra det bästa av det. Utanför varje hydda, har de planterat grönsaker, blommor och träd, men i den sandiga jorden växer ingenting mycket. I hembyn odlade de frukt och grönsaker, och de fiskade och jagade. Det enda de behövde köpa var i princip fotogen och i tändstickor.

Deras liv hade mening, nu går den mesta tiden åt till att bara få dagen att passera.

En gång i månaden får varje familj ett bidrag från regeringen, men det är inte mer än 1000 rupier (cirka 150 kronor) för fyra personer och det är inte tillräckligt för att mätta alla.

Riktiga jobb saknas

Riktiga arbeten finns inte att få för flyktingar. En man berättar att han brukar samlar ved. Om han startar i gryningen och håller på hela dagen brukar han kunna tjäna 150 rupier.

Det är ett farligt jobb. Han måste gå långa sträckor och kan fångas i korseld eller arresteras av armén som ser alla tamiler som potentiella tigrar. Och det finns alltid en risk att trampa på en landmina.

- Vi kan lika gärna bo i vår gamla by. Husen är förmodligen inte i skick att bo i längre, men vi skulle i alla fall vara lika säkra där som här, säger en man.

Ingen pratar politik. Allt de vill ha är ett liv i fred.

Batticaloa-distriktet har en mörk historia vad gäller försvinnanden, men ingen har hört talas om att någon har försvunnit på senare år, en förklaring är att soldaterna har blivit mer disciplinerade.

Men det är ett faktum att tigerattacker mot militära mål alltid leder till vedergällning från armén, och att civila påverkas av soldaternas aktiviteter. Armén har fyra läger i närheten av flyktinglägret. Om tigrarna exempelvis attackerar en arméposition, så börjar soldaterna ofta skjuta i alla riktningar. Det enda att göra i flyktinglägret är att ta skydd i hyddorna och hoppas att inte bli träffad. Inte ens i den närliggande skolan finns skyddsrum.

- När de börjar skjuta, så vet barnen vad de ska göra. De lägger sig ner på golvet, och de väntar på att skjutandet ska upphöra, säger skolans rektor.

Utanför, på skolgården, leker och skrattar barnen, som om kriget inte fanns.

Johan Mikaelsson, text och foto

Zac O'Yeah

Charlie Chaplin i Mahatma Gandhis garn

Det finns märkliga samband mellan de mest oväntade ting. Det finns en populär bild ur **Charlie Chaplins** film Moderna tider från 1936, den sista filmen där han framträdde i sin klassiska luffarroll, en bild där Chaplin dragits in mellan kugghjulen i ett stort maskineri. Ingen torde ha undgått den bilden, eftersom den finns på både poster och vykort.

Innan Chaplin spelade in Moderna tider hade han genomgått en smärre existentiell kris. Vid kapplöpningsbanorna och på nattklubbarna dit han gick med **Paulette Goddard** - hans nya fynd vars genombrott blev Moderna tider - hade han hela tiden haft en malande skuld känsla: Vad gör jag här? Varför arbetar jag inte?

Samtidigt började han tänka att han borde skildra sin samtid, eftersom hans föregående film, Stadens ljus (1931), beskyllts för att vara sentimental. Den tändande gnistan till Moderna tider, där han förutom den inledande delen i den högteknologiska fabriken skildrar en romans mot en bakgrund av depression, strejker och arbetslöshet, fick Chaplin från en journalist som berättat om de nya löpande banden på fabrikerna i Detroit - dit friska bondpojkar lockades för att efter 4-5 år vid bandet förvandlas till nervösa vrak.

Moderna tider blev Chaplins dittills mest politiska film, men efter premiären dalade hans stjärna i och med att allt fler amerikaner började misstänka att han var kommunist. Åtta år senare lämnade han Hollywood för att bosätta sig i Schweiz.

Spinnrocken politiskt redskap

En annan bild, som är lika spridd över världen, föreställer **Mahatma Gandhi** vid spinnrocken. Bilden förekommer i otaliga versioner, och naturligtvis även i **Richard Attenboroughs** film Gandhi (1982).

Det var nämligen så att den engelska kolonialpolitiken gick ut på att hålla tillbaka en indisk industrialisering; istället fraktades indiska råvaror, t ex billig bomull, till England där tyg och garn framställdes, som sedan såldes dyrt tillbaka till Indien. Spinnrocken föreslog Gandhi som politiskt redskap redan 1908 i sitt manifest, Hind Swaraj (Indiskt självstyre), den samma skrift där han även lägger fram sina idéer om civilt motstånd. Det tog sju år innan han lyckades komma igång med hemspinning och i sin självbiografi berättar han om jakten på kunskap: vävare fanns som använde engelskt fabriksstillverkat garn, men någon som visste hur spinnandet gick till stod inte att finna, än mindre en spinnrock.

Efter många om och men spårades spinnrockar upp i den lilla staden Vijapur där flera personer hade dylika stående på vinden. Gandhi övertalade dem att börja spinna igen och han var själv den första att slänga sitt fabriksstillverkade kläde och byta till grovt och handvävt.

När han väl lanserade spinnrocken med rekommendationen att varje indier som önskar självständighet ska sitta och spinna en stund om dagen för att förse indiska vävare med garn, blev det enorm efterfrågan på spinnrockar. Marknaden tog fram portabla, lådmonterade spinnrockar som politiker kunde föra med sig på turnéer. Kvaliteten på det hemspunna garnet och därav vävda tyget, khadi, kunde variera en hel del, men idén slog igenom så väl att khadi än idag är giltig symbol för indier som vill uttrycka patriotism. Kläder av khadi ser man på de flesta politiker, även om de kanske har slutat att spinna sitt eget garn.

Århundradets mest kända motbilder

De två bilderna - Chaplin i maskineriets kuggar och Gandhi meditativt vevande på hjulet till sin spinnrock - är förmodligen två av århundradets mest kända motbilder.

Den ena hämtad ur ett industrialism-kritiskt filmepos, den andra symboliserande en kolonis kamp för frihet, och de har ett tydligt yttre drag gemensamt - det roterande hjulet. Hjulet, som står för utvecklingen, för den mänskliga uppfinningsrikedomen.

När hjulet uppfanns tog människan sitt första steg mot industrialismen och utan tvekan är det på grund av detta som de två bilderna väcker så stark

respons hos betraktaren: bägge rör förhållandet mellan en enkel människa och denna "ur-maskin". Det finns ytterligare ett möjligt samband.

I tiden mellan Stådens ljus och Moderna tider sökte filmaren år 1931 upp den politiske och andlige ledaren, som i vissa västerländska kretsar åtnjöt Messias-status, när Gandhi var i London för att medverka i brittisk-indiska rundabordskonferenser. Först skickade Chaplin ett brev varpå Gandhi frågade sina medhjälpare: "Vem är denne Charlie Chaplin?" När Gandhi fick höra att Chaplin var filmstjärna lär han ha sagt: "Och vad har jag med film att göra?"

Maskinen skapade beroende av England

Sedan fick Gandhi klart för sig att Chaplin sympatiserade med frihetsrörelsen och gick med på att träffas. Chaplin kom nervös till ett litet hus på East India Dock Road, i ett slummigt London-område, och undrade vad han skulle säga för intelligent, i synnerhet då det lilla rummet var fyllt av press och andra åhörare.

Chaplin betygade att han var för Indiens frihet, men sade också att det var en sak som han inte kunde förstå: Varför tyckte Gandhi illa om maskiner? När allt kommer omkring skulle ett altruistiskt bruk av maskiner kunna bidra till att mänskligheten befriades från slaveri, arbetstider förkortades och folk skulle få mer tid för att kultivera sig och njuta av livet, argumenterade Chaplin.

Gandhi svarade att han inte var emot maskiner, han var bara emot maskiner som gjorde människor överflödiga. Och innan Indien kunde uppnå det som Chaplin pratade om, måste det bli av med kolonialstyret. Maskiner gjorde Indien beroende av England, och enda sättet att göra sig av med beroendet var att bojkotta allt maskintillverkat. Att spinna egen bomull och väva egna kläder var Gandhis sätt att attackera det mäktiga England.

Chaplin stannade och fick se den indiska gruppen utföra sina aftonböner. På samma gång var han imponerad av den skarpsinnige juristen och politikern, och fascinerad av den helgonlike figuren. Fem år senare hade Moderna tider premiär. Det möjliga sambandet mellan mötet och filmen är överraskande. (Sambandh är för övrigt ett gammalt indiskt ord, som betyder just det: Samband).

Zac O'Yeah

Monsun 2

Tony Håkansson

Synskadade i Nepal organiserar sig

Kjell Holte från Norges Blindeförbund är engagerad i arbetet bland de synskadade i Nepal. Här tillsammans med Emrit Rai, ordföranden för Nepals Blindförening samt Camela Shrestha, Secretary General i samma organisation och hennes dotter Sunina.

I Nepal lever minst 40.000 synskadade men bara 400 har en ordnad vardag! Det finns ingen nationell policy i hur att hantera blinda. Men i dag får Nepals synskadade bistånd från Norge, och de synskadade har en egen landstäckande organisation i Nepal.

- Vi arbetar hårt för att regeringen skall ordna en allmän policy för blinda, säger **Emrit Rai**, ordföranden för Nepals Blindförening. Vad vill Emrit att regeringen först skall göra? - Utbilda oss! Det är viktigt att få utbildning som alla andra i samhället! Sedan bör alla blinda ansluta sig till organisationen för att kunna slåss för våra rättigheter. Utan rättigheter kan vi inte göra något. Vår organisation har funnits i fem år.

Självförsörjande

Förra året fick vi kontakt med World Blind Union och det har gjort livet lättare för oss eftersom vi får massor av goda råd från den globala moderorganisationen.

Från andra internationella kontakter berättar Emrit Rai att de har stöd för ett rehabiliteringsprogram.

- Vi vill vara självförsörjande! Self-supporting-programs kallar vi projektet. Inget land kan hjälpa oss helt och för evigt, så vi behöver bli självförsörjande och självständiga. Och hjälp med att komma i gång! Vi vill till exempel lära oss jordbruk, ha akademisk utbildning och kunna administrera oss själva!

De synskadade har fått ekonomiskt bidrag för att hyra ett kontor i centrala Kathmandu. Det är mycket spartanska två cementerade rum som fungerar som kontor, ändå är de mer än vad många andra organisationer kan visa upp. Här finns telefon, men den är inte inkopplad, två skrivbord och fyra stolar. Organisationsledningen är glad för vad den har. Man är mycket positiv inför framtiden. Drömmen som ligger närmast just nu är datorer så de kan kommunicera med omvärlden. Det är inte lätt i ett bergsland som Nepal. Många bergstoppar sätter stopp för kvaliteten i sändningarna. Och inom landet fungerar bara personligt levererade brev och budskap. Så när de synskadade hade stort möte för en tid sedan började man sända ut kallelser flera månader innan mötet, för att säkert veta att mottagaren skulle hinna få sitt brev i tid.

Uppvaktar regeringen

Men jordbruk och lantushållning. - Varför vill ni lära er sådant, frågar jag. Det låter inte att vara aktiviteter som passar en synskadad?

- Jo då, skrattar Emrit Rai. Att farma grisar och getter och höns går fint! Vi kan det! Men vi behöver det positiva stödet från lantbrukare som vill engagera sig i att lära oss, att ta hand om en blind en tid. Det är sådana praktiska förhållanden vi försöker få regeringen att acceptera. Vi har 200 medlemmar i Kathmandu men de flesta är arbetslösa.

Ändå tjänar man pengar till vardags. De synskadade är mycket aktiva och tar sig för på egen hand. - Vi säljer lotter i alla tänkbara situationer, vi besöker privata hus, vi säljer på gatan och vid fester, alltid tjänar vi något! Men vi uppvaktar också ständigt regeringen och NGO:er för att få ekonomiska bidrag, säger Emrit Rai. Senast fick vi 100.000 rupies som gåva. Varje år har vi också vår egen festival. Då går vi runt i husen och sjunger och dansar och människorna ger oss pengar.

Centralperson i föreningen

I kontoret finns också **Camela Shrestha** med dottern **Sunina**. Camela är de blindas Secretary General och alltså en av centralpersonerna i Nepals organisation för synskadade. Hennes man är inte blind, och dottern är seende. Hon berättar att blandade äktenskap är ett sätt för unga kvinnor att komma hemifrån. Föräldrar vill inte ens ge synskadade döttrar frihet.

Man vill inte visa en blind dotter. Flickorna får inte gå ut. Och det finns en attityd bland de blinda kvinnorna själva att de inte vill visa sig och skämma ut familjen.

Synskadade kvinnor i Nepal har alltså många problem. Utbildning och anpassning till samhällslivet är stora steg att ta.

- Dessutom, säger Camela. Har vi svårt att bli gifta, för seende män vill inte gifta sig med blinda kvinnor. Hon blev blind vid två års ålder, förmodligen i brist på C-vitamin. Ögonen blev röda och familjen tvättade med fel medicin. - Så tror jag det gick till, säger Camela Shrestha. Men hur kan hon prata så

bra engelska? Jo, hon fick blindundervisning i skolan. Det finns en blindskola i Kathmandu, men bara en, så de flesta barn får ingen särskild undervisning. Blinda elever är integrerade i normalskolan.

Anslutna kvinnor

Camela är 39 år och hennes dotter 6 år. Camela gick åtta år i skola. I dag undervisar hon dels i en blindförening och dels i en normal regerings-skola men Camela är också ordförande i Synskadade kvinnors kommitté.

- Vi har 100 anslutna kvinnor i blindorganisationen men bara 11 har någon form av utbildning.

Ordföranden Emrit Rai är 30 år och lärare till yrket. Han var 18 månader när han blev blind av traditionella mediciner, men han vet inte säkert av vad slags medicin. - På landsorten från finns inga läkare, ingen preventiv sjukvård eller kunskap och inga bekvämligheter. Emrit hade tur och fick gå 11 år i blindskola innan han blev utbildad lärare vid normalskola som han kallar skolor för icke synskadade.

Demonstration i Kathmandu

Regeringen har gett en kvot för lärare med synskada. - Vi har givetvis problem med ämnen där man skall skriva mycket på svarta tavlan, säger Emrit Rai. Så vi undervisar i ämnen som social studies, etik, litteratur och musik. Och i de ämnena är vi ofta populära. Eleverna tycker om oss som lärare. De känner att vi ger av oss själva. Ungdomarna tar ofta kontakt med oss här på de synskadades kontor och vill att vi kommer till just deras skolan för att undervisa.

Vi tittar på foton där synskadade demonstrerar i Kathmandu och polisen arresterar blinda som demonstrerar för att få en officiell nationell policy för synskadade. Deltagarna spelade scener på gatorna och talade om att de vill äta och ha samma rättigheter icke synskadade. Några synskadade satt på gatan och svalt i två veckor för att understryka sin svaga situation. Några demonstranter arresterades men släpptes dagen efter.

- Vi lyckades i alla fall komma ut med vårt budskap, säger Emrit och Camelia och skrattar gott. Jag förundras över de två synskadades oerhörda optimism och glädje för litet.

Tony Håkansson

Tony Håkansson

Monsoon 2

Norsk biståndsarbetare med långsiktigt program

Kjell Holte heter norrmannen från Norges Blindförbund, med uppgift att starta upp Nepals första nationella blindorganisation som nu är fem år.

Det norska förbundet har givit bistånd till organisationer för synskadade i andra Tredje världens länder tidigare och nu koncentrerar man sig på Nepal. Kjell Holte har varit med i södra Sudan. Där satte han upp en blindskola, och en hälsoklinik med speciell undervisning och träning för blinda. Han ordnade mobila team som åkte ut i bushen och behandlade synskadade.

Holte är en erfaren biståndsarbetare efter 18 år i Etiopien, Indien, Somalia och Sudan och många andra länder. I Jordanien och i Gulfländerna startade kriget när Holte arbetade med biståndsprojekt.

- Men jag kom till Iran, ett icke lättarbetat land, konstaterar Kjell Holte. Senast arbetade han i Eritrea med samma slags uppgifter han nu bedriver i Nepal.

- Nepal är fattigt och den som är handikappad hamnar lätt lite på undantag i samhället. De synskadade har själva startat upp den här riksorganisationen men kan inte göra mycket i brist på resurser och oerfarenhet. Nu skall vi bygga upp underavdelningar över hela landet men det är inte lätt i ett bergsland som Nepal.

- Vi tänker börja med att undervisa hur man kan använda och gå med den vita käppen. Det är vårt första undervisningsmål. Sen startar vi en ögonklinik, eller snarare övertar vi en ögonklinik som drivs av Norska kyrkans bistånd men som nu överlämnas till oss. Det blir ett rehabiliteringscenter. De synskadade skall lära sig att ta vara på sig själva. Kunna hantera den personliga hygien, kunna hantera barnen om man har familj - allt vardagspraktiskt vill de kunna för att stå oberoende. Senare inför blindskrift.

Akademiska studier

Den långsiktiga planen är givetvis att när Nepals synskadade kan skriva och läsa skall de kunna arbeta och försörja sig. Trots de synskadades svåra situation i Nepal har några tagit akademisk examen vid universitetet i Kathmandu. Regeringen stödjer sådana studier.

Kjell Holte noterar en stor vilja bland synskadade i Nepal att kunna stå på egna ben. De vill ha arbete, men arbetslösheten är stor och blinda prioriteras ej. Synskadade vill bli respekterade. Många lever från dag till dag och många tigger utan ett människovärdigt liv. De vill in i ett bättre förhållande till samhället.

- Vi från Norge vill stödja kampen mot myndigheterna, få fram kunnigt blint folk och utveckla inkomstverksamheter. De är ofta mycket duktiga i fysioterapi och klarar telefonväxlar utmärkt. Många medlemmar är utbildade lärare.

- Det är här som min erfarenhet från Eritrea, påpekar Holte. Blinda är populära lärare. De har förmodligen ett bra sätt att ta eleverna på och får sällan problem med disciplin. Undervisningen fungerar utmärkt.

Människor med kvalitet

Hur reagerar Holte för att arbeta med synskadade människor?

- Jag upplever dem som människor med kvalitet. Men utan pengar kommer vi ingen vart även om människorna är fina. Här i Nepal vill medlemmarna ivrigt komma igång.

Många lägger all sin tid på att hjälpa organisationen, utan minsta ersättning.

Någon sköter en liten biograf som ger blindföreningen inkomst.

- Nu i första etappen på fem år har vi 1,8 miljoner kronor att röra oss med, säger Holte. Under tiden skall dom klara sig själva och få regelbundna inkomster. Sen får vi diskutera ytterligare bistånd.

Människornas entusiasmen är föredömlig. Men samtidigt kan de inte göra så mycket i brist på resurser. Det är den resursen Norge nu bidrar med.

Medlemmarnas 14 dagars hungerstrejk som genomfördes i huvudstaden Kathmandu var menad att sätta fingret på de synskadades situation så regeringen förstår. I Norge och Norden accepterar man de blinda men här i Nepal lever de synskadade i en helt annan situation.

Tony Håkansson

Syed Talat Hussain.

A high-stakes game

Islamabad 13 november 1999

A political game of high stakes has started with the registration of an FIR (First Information Report on a crime) against former prime minister **Nawaz Sharif** and his allies in an Anti-Terrorism Court (ATC) on charges as serious as hijacking and attempted murder. By framing these charges and by pressing them in an ATC, the new set-up led by General **Pervaiz Musharraf** has laid its cards on the table.

The intention is clear: Nawaz Sharif and those high-ups who were involved in preventing the PIA plane carrying general Musharraf and 200 other passengers have committed a crime for which they deserve punishment.

Allows no diversions

In expressing this intention the general Pervaiz Musharraf has removed all growing doubts about whether he was at all serious in translating his verbal accusations against the members of the previous government of conspiracy in a tangible case.

But a natural result of the FIR filing is that it has rolled the ball of Nawaz Sharif's future in a narrow tunnel that only goes up to a verdict and allows no diversions. When the coup took place and Mr Sharif was deposed a naive but widely-shared view was that all the noise being made by the military leaders about a conspiracy behind not allowing the PIA plane to land at the Karachi Air Port was perhaps an attempt to scare Mr Sharif into submission.

Most thought that the real charge against Mr Sharif would be on corruption and loan defaults. This innocent optimism particularly gripped the Pakistan Muslim League whose leadership never took seriously the conspiracy allegation that the General had repeatedly repeated in all his speeches, press statements and interviews.

No chance to escape

So there were many who, for different reasons, believed that the post-coup prosecution of Mr Sharif would not necessarily mean that the former prime minister would be neutralised for good. They saw political life for Nawaz Sharif even after the coup. What fed this view was the home-truth of Pakistani politics that a Punjab-based establishment would not take on a Punjabi prime minister.

Nawaz Sharif's political record also reinforced this view. Dismissed on corruption charges, he was restored to power by the Supreme Court; forced to quit power by the Army and he returned to power with the heaviest mandate any prime minister ever had in Pakistan. Perhaps he would come back again, was the feeling.

He might have, with much luck and half-a-dozen miracles. But that was before the FIR was filed. Now the stage is completely set for his prosecution; the ground for him to expect light punishment has also narrowed to zero because of the grave nature of charges against him. He could be given a death penalty or a life sentence. This is how serious the matter is. Which raises the stakes for the military rulers as well. They were on stable ground for as long as they were seen keeping Nawaz Sharif in protective custody because of the peculiar circumstances that prevail after every military coup.

Popular cause to espouse

It helped their case for taking over power when they spoke about the legendary corruption of the former rulers because the symbols of this charge were all over the place. In any case, prosecuting the corrupt is generally a popular cause to espouse in a country where a minority has accumulated fabulous riches by keeping a majority in wretched poverty, and where the rich become richer through their blank indifference to rules. However, prosecuting a former prime minister on charges of hijacking and murder is a different thing altogether. Of course the Generals will shrug their starred shoulders and say, with good reason, that this case, like loan default and corruption cases, involves the simple principle of enforcing the writ of law. If the former prime minister actually played with the lives of so many passengers, including the head of the Army, then he should be brought to

justice.

Historical friction

That is indeed true. But even truer is the fact that this is not such an open and shut case, even though the military rulers would want to see it that way. To begin with, this involves a civilian ruler and a military general. The historical friction between the two offices has always been stuff of explosive political controversy in Pakistan. The high point of this controversy was the hanging of **Zulfiqar Ali Bhutto**, an event that bitterly divided the country's body politic and poisoned its politics for decades.

Now we know that Nawaz Sharif is not Zulfiqar Ali Bhutto. Nor the Pakistan Muslim League looks, for the time being anyway, as potentially threatening to the establishment as the PPP did when Bhutto was nearing the gallows.

But that is besides the real point, which is that the prosecution of Nawaz Sharif on charges of conspiracy, hijacking and others can have consequences less predictable than his prosecution for corruption may have had. The military leaders have to now establish beyond any measure of reasonable doubt the ground for framing the charge. That would be hard to do.

Even if their evidence is incontrovertible, and they have tapes of Mr Sharif's conversations with the control tower or other officials passing orders not to allow the plane to land, it will always be open to question, certainly by the Muslim League, and also by that section of the public opinion that is already drawing stretched analogies between 1979 and 1999.

Controversial choice of court

No less controversial will be the fact that the case has been filed in an Anti-Terrorism Court (ATC). To say that since Nawaz Sharif himself had created the courts has no right to object to his prosecution through these does not change the basic fact that these forums for dispensing justice have been subject of heated debate in Pakistan.

Indeed Nawaz Sharif fell out with the Judiciary over the establishment of these courts for they considered them an affront to the norms of genuine justice. If Nawaz Sharif is found guilty of the charges against him by the Anti-Terrorist Court, he will appeal to the higher judiciary, which we know has little regard for the whole ATC system.

Any higher court upholding the verdict of an ATA court in a case like this would be mindful of the fact that this would endorse the ATCs as a permanent and formally-approved system of dispensing justice.

These issues, and others too, will come up as the prosecution proceeds, unleashing dynamics, that even the most-hands-on general of gumption like Musharraf might have difficulty in controlling.

Syed Talat Hussain

[Tillbaka till Monsun 2 \(artikelregister\)](#)